

Bizton, ezer bajunk közt, megtalálta  
Azt, ami fő, s mindent befoglaló:  
„Elvész az én népem, elvész - kiálta –  
Mivelhogy tudomány nélkül való.”

**Tisztelt Pályázó Művészek!**  
**Tisztelt Hölgyeim és Uraim!**  
**Kedves Vendégeink!**

A felolvasott négy sor három szellemóriást is megidéz: A szerző Arany János, az Akadémia főttkára, akiről szól, az az Akadémia alapítója, és a szavak, amiket Széchenyi István szájába ad Ozeás prófétától származnak: „Elvész az én népem, elvész - kiálta –/ Mivelhogy tudomány nélkül való.” 200 éve, Széchenyi felismerve a tudomány fontosságát a jövőbe lát és bátran cselekszik is. Hadd idézzem tovább Arany János Széchenyi emlékezete című versét:

S míg kétle a bölc, hátrált a tevékeny,  
Bújt az önérdék, fitymált a negéd:  
Ő megjelenve, mint új fény az égen,  
Felgyújtá az oltár szövétnekét.

Azaz megalapította az Akadémiát. Széchenyi ugyanakkor nemcsak a tudomány fontosságát látja, áldoz a kultúrára, foglalkozik a gazdasággal, politizál. Mindenre gondol, amikor a nemzet felemelésén munkálkodik. Itt álunk most a tudomány palotájában a Széchenyi téren, ha kinézünk az ablakon látjuk a megújuló, a megálmodója nevét viselő Lánchidat. Szimbolikus jelentősége is van talán ennek, amire most a Tudománytér pályázat eredményhirdetésén érdemes gondolnunk.

Egy híd, vagy talán A híd, több mint egy mérnöki műtárgy, amely a forgalmat szolgálja. Fontos jel, képviseli az összekötést, a kapcsolatot, üzen megosztott társadalmunknak is. Mint mérnöki alkotás a tudomány üzenete, hogy az akadályok legyőzhetők, de csak oly módon, hogy tiszteletben tartjuk a természet törvényeit: gyönyörűen mutatja ezt a lánchíd alakja, az ún. kötélgörbe amely a feladatra adható legjobb szerkezeti forma. Két hete a BME emeritusz dékánja székfoglalójában felidézte, hogy Kherndl Antal alkotta meg azt a grafosztatikai módszert, amely lehetővé tette a pálya bevonását a híd teherviselésébe, ennek ismertetése képezte a hidászprofesszor másfél évszázada elhangzott akadémiai székfoglalóját, ez alapján újult meg a Lánchíd. A pálya bevonása a teherviselésbe, a lánccs és a pályaszerkezet együttléte, egyszerre mérnöki eredmény és szimbolikus üzenet is: a tudomány folyamatos fejlődése, együttműködés a tudósok és mérnökök közt, együttműködés az alkotók és a társadalom közt, végsősoron az emberek között. A híd több mint egy mérnöki műtárgy, jel, szimbólum.

Nagyon igaz ez a tudomány házára is, ahol most vagyunk. Eleink nemcsak fedelet emeltek több mint másfél évszázada a tudósok feje fölé, hanem egy neoreneszánsz palotát hoztak létre, üzenetet hordoz, hogy ezt a stílust választották, üzen az épület formája, üzen a rizalit, az arányok, a díszítés a szobrok, még a jelenleg fájón hiányzó elemek is. Az épület is több mint egy tárgy amely megvéd az esőtől és a hidegtől. Jel és szimbólum.

Ebben a házban működik a Magyar Tudományos Akadémia, amely Küldetésnyilatkozata szerint „megjeleníti a magyar tudomány egységét, (...) a nemzet tanácsadója, (...) örökdió a tudományos kutatás és véleménynyilvánítás szabadsága, külső érdekek befolyásától való mentessége felett, (...) és közvetíti a tudományos kutatások eredményeit a társadalom számára”.

**Tisztelt Hölgyeim és Uraim!**  
**Kedves Vendégeink!**

A Magyar Tudományos Akadémia alapításának 200. évfordulójához közeledik. Ha alapítónk szellemiségéhez méltón szeretnénk ünnepelni, akkor nyitnunk kell és lépnünk kell a társadalom felé. Meg kell találnunk, meg kell építenünk azt az utat, ami a tudomány és a tudós közösség zárt „épületéből” a társadalom tág terére vezet. Bár 200 éve folyamatosan épül ez az út, de a jelenkor legfontosabb kihívása, hogy ez minél jobban láthatóvá is váljék.

A „Tudománytér” pályázati kiírás így szólt: „a megújuló Széchenyi téren olyan jelet kívánunk állítani, amely méltó az Akadémia történetiségéhez, ugyanakkor kifejezi a tudomány naprakészségét, mindenkori aktualitását és gyors reagálóképességét is. Az alkotás jelenítse meg a hazai tudományt, és azzal együtt vonatkozzék a jövő kihívásaira, legyen nyitott és közösségi. A pályamű a jelalkotás és a térszervezés eszközeivel teremtsen lehetőséget a nagyközönség interaktivitására. A megvalósuló alkotás hozza közel a tudományt, a tudományos közösséget a helyi, városi, illetve nemzeti közösség tagjaihoz, fejezze ki, hogy a tudomány a megalapozottságot, megbízhatóságot jelenti, megoldást keres a jelen problémáira és a jövő kihívásaira. Alakuljon ki egy inkluzív jellegű tér az alkotás által, azaz érezhessék azt sajátjuknak a különböző érintett közösségek, szóljon minden társadalmi réteghez, legyen érdekes és élvezhető anélkül, hogy minden értelmezési szintjét megfejtenénk, és gyűjtse, vonzza a különböző érintett közösségek képviselőit.”

**Tisztelt Pályázó Művészek!**  
**Kedves Vendégeink!**

A mai este kihirdetjük a „Tudománytér” című pályázat díjazottjait, a kiállításon pedig megtekinthetjük a pályázatra beérkezett 64 pályamunkát. E műalkotások mellett, hogy izgalmas művészi élményt jelentenek átfogó képet nyújtanak arról, hogy a jelenkori köztéri művészet és építészet nyelvén hogyan tudunk kapcsolódni, viszonyulni a tudományhoz.

Pályázatukkal a művészek kiegészítik azt a jelrendszert, amely jelen van a Széchenyi téren és vonzaskörzetében, szándékuk szerint nyitnak a társadalom felé. És nemcsak az igaz, hogy egy-egy szobor több, mint egy az anyagon túlmutató önálló gondolat, hanem mivel része az előttünk fekvő térnek, értelmezi és kiegészíti a tér üzeneteit. Ahogy küldetésünk itt, az Akadémián, az, hogy utat találjunk az emberekhez, úgy szándékunk e pályázattal az volt, hogy az emberek is utat találjanak hozzánk. Személyes, hiteles, érvényes, igaz utakat.

Hamarosan mai esténk kitüntetett pillanata következik: a díjak átadása. Ahhoz azonban, hogy ezt a pillanatot most itt, együtt megünnepelelhessük, hosszú út vezetett.

A zsűri tagjaival sokszor ültünk össze, először azért, hogy a kiírást megfelelőképpen megfogalmazzuk, majd pedig azért, hogy a beérkezett pályamunkákat megbecsülő, méltó döntést hozzunk. Üdítő volt számomra ez a munka. A zsűri összetételének sokszínűsége már önmagában művészi és szellemi élményt nyújtott. A döntési folyamat során kibontakozó izgalmas vitákból, az egyenrangú és egyforma méltóságú, de egymástól különböző, változásra és alakulásra is nyitott vélemények következtében kialakult szellemi dialógusokból sokat tanultam. És akkor nem is szóltam még a beérkezett pályaművek nyújtotta művészi élményről, izgalmas befogadói tapasztalatokról, ahol gyakran új és új mélységek nyíltak meg.

A „Tudománytér” című pályázatra beérkezett művészi alkotások közül három pályamunka nyert díjat: egy első és két megosztott második helyezettet jutalmazunk.

Szólnom kell azonban itt mindenképpen arról az izgalmas és összetett döntéshelyzetről, amely a díjak rangsorolása és a megvalósítás körül kialakult. A kiíró, az MTA elfogadta a bíráló bizottság díjakra vonatkozó javaslatát, de megvalósításra – gondos mérlegelés után – nem az első díjazottat, hanem egy másik, második díjjal jutalmazott pályamunkát javasolta, amelyet a 200. évforduló alkalmából az Akadémia és a Széchenyi tér között „tudománytériként” megvalósítunk majd. E döntés fő oka, hogy szerettük volna valóban bevonni a Széchenyi teret a Székház vonzáskörébe – és így szerettünk volna nyitni a társadalom és a város felé. És ennek a célnak leginkább a megvalósításra kiválasztott pályamunka felel meg.

Szívből gratulálok minden díjazottnak, és minden pályázónak is az alkotásához! Hadd zárjam köszöntőmet Arany János Széchenyi emlékére írt soraival, amelyeket talán vonatkoztathatunk arra a lépésre is, amelyet eme új jel megvalósítása jelent:

És ég az oltár. Ím, körébe gyűltünk,  
Szétszórt bolyongók a vész idején.  
Már is tüzenél szent lánggra hevültünk,  
Fénye világol sorsunk ösvenyén.  
Oh, rakjuk e tüzet, hogy estve nála  
Enyhet találjon áldó magzatunk!  
Ez lesz a méltó, a valódi hála  
Mit a nagy Jóltevőnek adhatunk.

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!